

Dotazníkové šetření na středních školách 2026

Závěrečná zpráva, část 2

Srovnání s roky 2023, 2020, 2017, 2014, 2012 a 2009

JSNS.CZ

Člověk v tísni

STEM

Úvod

Úvod

Závěrečná zpráva představuje výsledky kvantitativního průzkumu zaměřeného na názory a zkušenosti studujících středních škol, který opakovaně uskutečňuje vzdělávací program Jeden svět na školách společnosti Člověk v tísni. V roce 2026 průzkum realizoval analytický ústav STEM.

Letošní průzkum je již sedmou vlnou, kdy od roku 2009 vždy s odstupem maximálně tří let byla realizována další šetření.

Aktuální průzkum byl zpracován metodikou s jiným způsobem oslovení respondentů. Předchozí výzkumy využívaly prostředníka v podobě škol (vedoucích anebo pedagogických pracovníků), v letošním průzkumu byli studující osloveni přímo, bez nutnosti zapojit vedoucí či pedagogické pracovníky škol. Oproti minulosti byl ve shodě se zadavatelem získán nižší počet odpovídajících osob, ale způsob výběru respondentů zaručuje větší diverzitu z hlediska škol, ze kterých žáci pocházejí (naopak výběr prostřednictvím škol znamená větší podobnost žáků uvnitř každé školy, což vyžadovalo získat větší vzorek).

Obsah

Metodika dotazníkového šetření	5
Demokracie a mezinárodní politika	11
Válečný konflikt na Ukrajině	22
Československá historie	28

Metodika dotazníkového šetření

Metodologie a design průzkumu

Průzkum cílil na základní soubor (populaci) tvořený žáky a žákyněmi středních škol ve věku 15–20 let. Vzhledem k takto nastavené cílové populaci byl jako metodologicky vhodný zvolen **kvótní výběr respondentů přímo ze základního souboru**. Díky kvótnímu výběru respondentů bylo možné zajistit vyšší kvalitu výsledků z matematicko-statistického hlediska, neboť výsledný soubor pokrývá mnohem širší spektrum respondentů než v případě, kdy je osloven menší počet středních škol, v rámci nichž jsou zapojeny celé třídy, což byl způsob náboru respondentů pro základní skupinu v předchozích výzkumech. Přímé oslovení studujících tak minimalizuje riziko zkreslení výsledků v důsledku zapojení pracovníků škol při náboru dotazovaných (záměrný výběr žáků/tříd, např. žáků s dobrými studijními výsledky). Zároveň byl zohledněn obecný požadavek na minimalizaci zátěže pracovníků škol, která je enormní.

Pro rekrutaci respondentů byl využit Český národní panel, který splňuje standardy SIMAR/ESOMAR. Získat odpovědi žáků a žákyň učňovských oborů bez maturity bylo značně náročné, jejich ochota zapojit se do průzkumu je totiž významně nižší než u studujících gymnázií nebo středních odborných škol a učilišť s maturitou. Vzhledem k dosaženému nižšímu počtu žáků a žákyň z této skupiny byla při finálním zpracování datového souboru data navážena tak, aby výsledný soubor odpovídal požadované struktuře podle typu školy.

Pro srovnání byly použity **výsledky předcházejících šetření** se společností MEDIAN (2023, 2017, 2014), společností Focus (2020) a výzkumů realizovaných v roce 2009 a 2012 společností Člověk v tísni, o. p. s., ve spolupráci s agenturou pro výzkum trhu Millward Brown.

Metodologie a zpracování dat

Typ výzkumu: kvótně reprezentativní kvantitativní šetření

Cílová skupina: studující středních škol ve věku 15–20 let

Počet dotázaných: N = 563 respondentů

Termín dotazování: 29. 4. – 25. 5. 2026

Metoda sběru dat: online dotazování (CAWI) realizované prostřednictvím Českého národního panelu splňujícího kodexy SIMAR/ESOMAR

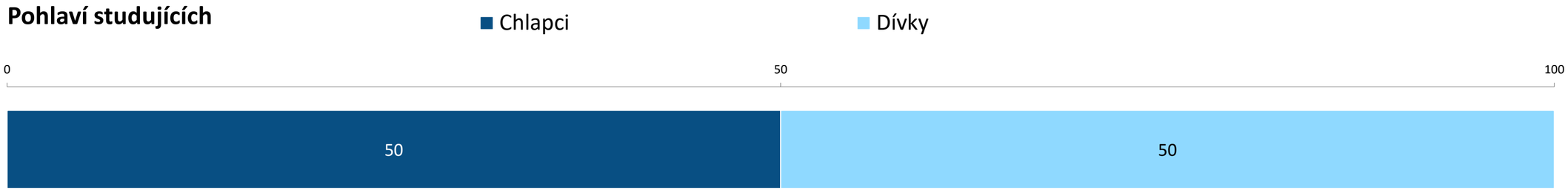
Typ výběru: kvótní výběr z celé populace ČR ve věkové skupině osob 15–20 let, reprezentativní podle požadovaných parametrů

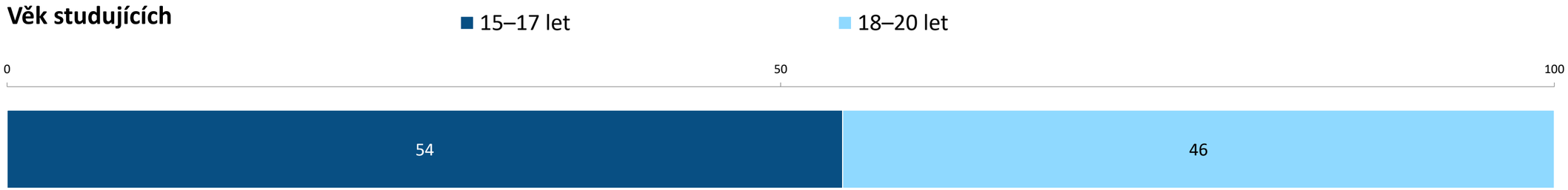
Kvótní proměnné: pohlaví, věková skupina (15–17 let, 18–20 let), typ školy (gymnázium/SOŠ/SOU), Čechy/Morava, velikost obce

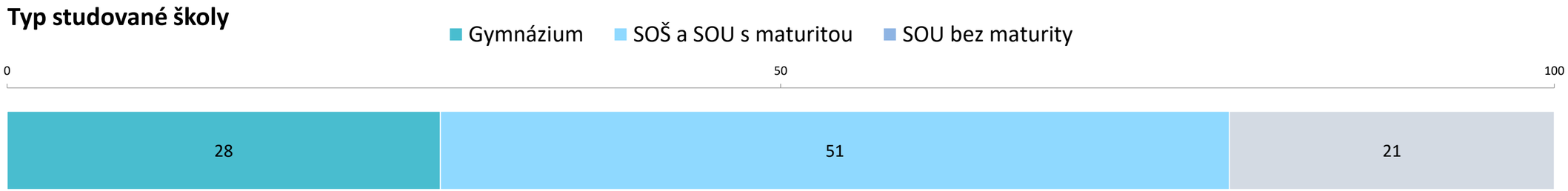
Zadání pro kvóty: na základě dat ČSÚ

Vážení: datový soubor byl následně navážen tak, aby jeho struktura odpovídala populaci žáků a žákyň středních škol. Vážení proběhlo metodou iterativního proporcionálního vážení, která sbližuje strukturu vzorku s cílovými kvótami: typem školy (gymnázia / SOŠ a SOU s maturitou / SOU bez maturity), regionem (Čechy/Morava), velikostí místa bydliště a kříženou kvótou pohlaví a věkové skupiny. Díky křížené kvótě tak soubor odpovídá populaci nejen v celkových populačních poměrech, ale i ve vzájemné kombinaci věku a pohlaví.
(S ohledem na věk respondentů nebylo možné uplatnit standardní postup, kdy se u politických témat soubor dováží na volební chování v minulých volbách. Přestože jsou údaje o politických preferencích a míře politické participace součástí sběru, je potřeba je číst jako indikativní.)

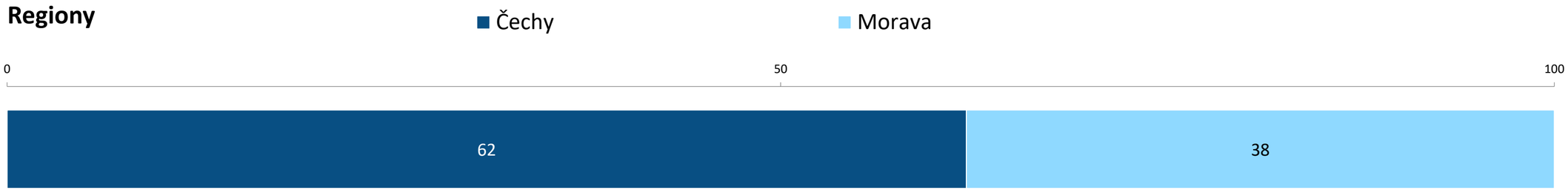
Struktura vzorku

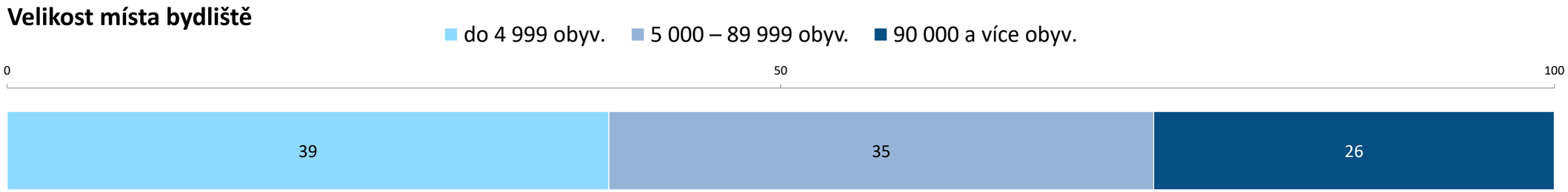

Struktura vzorku

Index autoritářských tendencí: postup výpočtu

Index autoritářských tendencí (viz kapitola Demokracie a mezinárodní politika) je průměrem odpovědí na tři výroky (potřeba silných vůdců, důraz na poslušnost a úctu k autoritám, potřeba přísnějších zákonů) na čtyřbodové škále (1 = rozhodně nesouhlasím, 4 = rozhodně souhlasím) a nabývá hodnot 1 až 4. Respondenti s průměrem 2,5 a vyšším jsou klasifikováni jako vykazující autoritářské tendence, s hodnotou pod 2,5 jako vykazující demokratické tendence. Hranice 2,5 odpovídá logice škály – předělu mezi převažujícím nesouhlasem a souhlasem s autoritářsky laděnými výroky.

Demokracie a mezinárodní politika

Shrnutí: Demokracie a mezinárodní politika

- **Prodemokratická a prozápadní orientace** mezi studujícími středních škol převažuje a v čase sílí nebo se stabilizuje na vysokých hodnotách:
  - ✓ **demokracie** jako nejlepší způsob vlády 56 %,
  - ✓ kladný vztah k **EU** 75 %,
  - ✓ podpora **NATO** 82 %.
- Podpora demokracie, EU i NATO se liší podle typu školy, nejvyšší je mezi studujícími gymnázií a nižší mezi učni a učnicemi. Hlavní roli tedy hraje typ studované školy, zatímco rozdíly podle pohlaví a věku jsou malé.
- U žáků a žákyň učilišť se nižší podpora demokracie nepřeklápí do autoritářství, ale do nevyhraněnosti nebo lhostejnosti.
- **Autoritativně laděné hodnoty nestojí v přímém protikladu k demokracii.** Souhlas se silným vedením (59 %) se u většiny pojí se zachováním demokratického postoje a v indexu autoritářství převažují demokratické tendence (68 %).
- Posun k EU a NATO se netýká jen šíře, ale i intenzity. Podíl jednoznačně kladných postojů oproti dřívějším šetřením výrazně vzrostl. Podpora NATO je přitom konzistentně o něco vyšší a méně odmítaná než podpora EU.

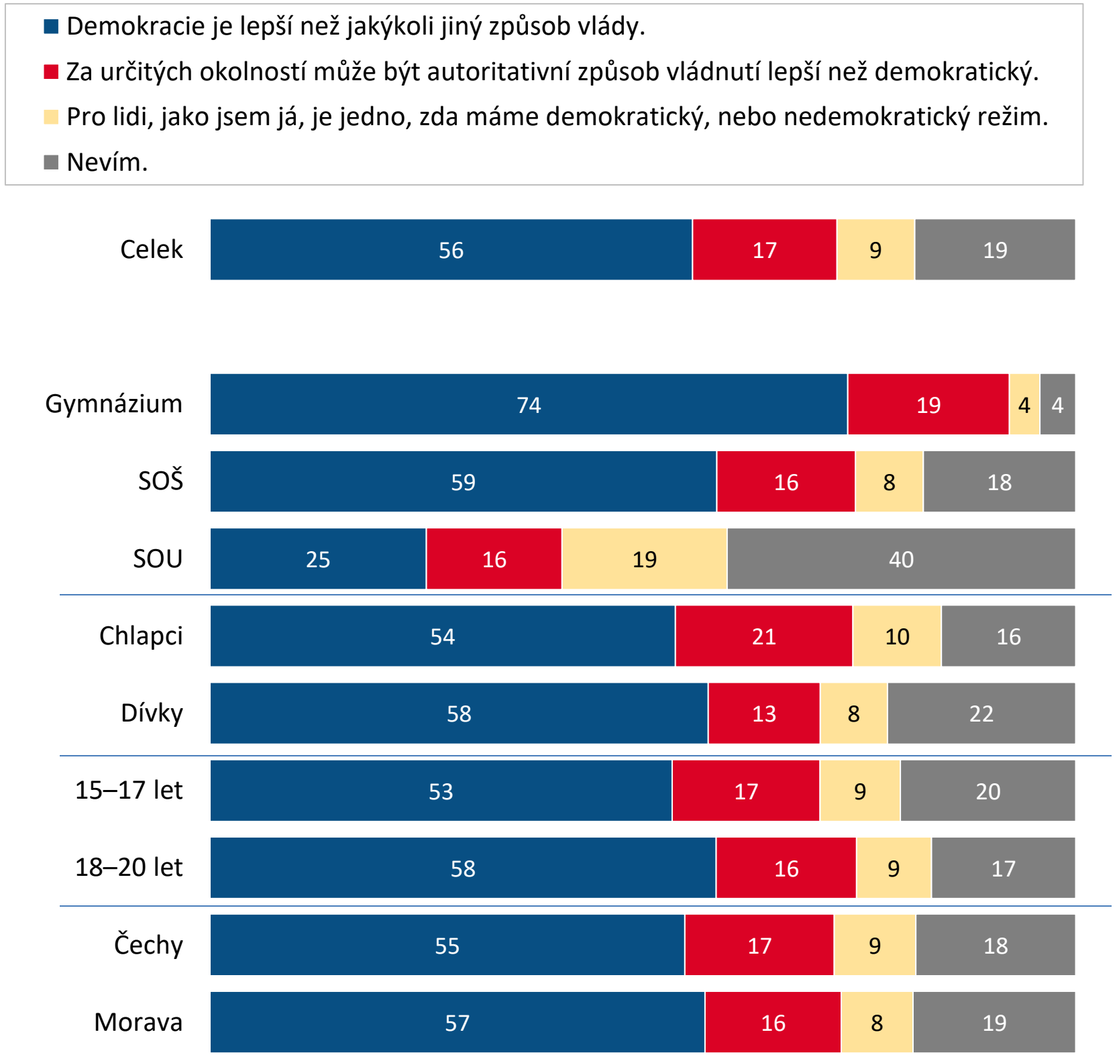
Vnímání demokracie

Mezi studujícími středních škol převažuje prodemokratický postoj, který v čase pozvolna sílí: více než polovina (56 %) považuje **demokracii za nejlepší způsob vlády**. Zhruba třetina (9 % + 19 %) k ní buď nemá vyhraněný postoj, nebo ji nepovažuje za jednoznačně nejlepší. Souhlas s tím, že může být lepší autoritativní vládnutí, zůstává menšinový (17 %).

Hlavní rozdíl je podle typu školy, a to v ukotvenosti postoje – příklon k autoritativní vládě je napříč školami podobný (16–19 %). Podpora demokracie jako nejlepšího způsobu vlády klesá od studentů gymnázií (74 %) k žákům a žákyním učilišť (25 %). U žáků učilišť se nižší podpora demokracie nepřelévá do autoritářských postojů, ale do lhostejnosti vůči demokracii nebo nevyhraněnosti, 40 % volí odpověď „nevím“ a dalším 19 % je jedno, jaký je u nás režim, zda demokratický, nebo nedemokratický. To je důležité zjištění.

Podle pohlaví je podpora demokracie podobná, chlapci ale častěji připouštějí autoritativní vládnutí (21 % vs. 13 %).

„Se kterým z následujících výroků souhlasíte?“

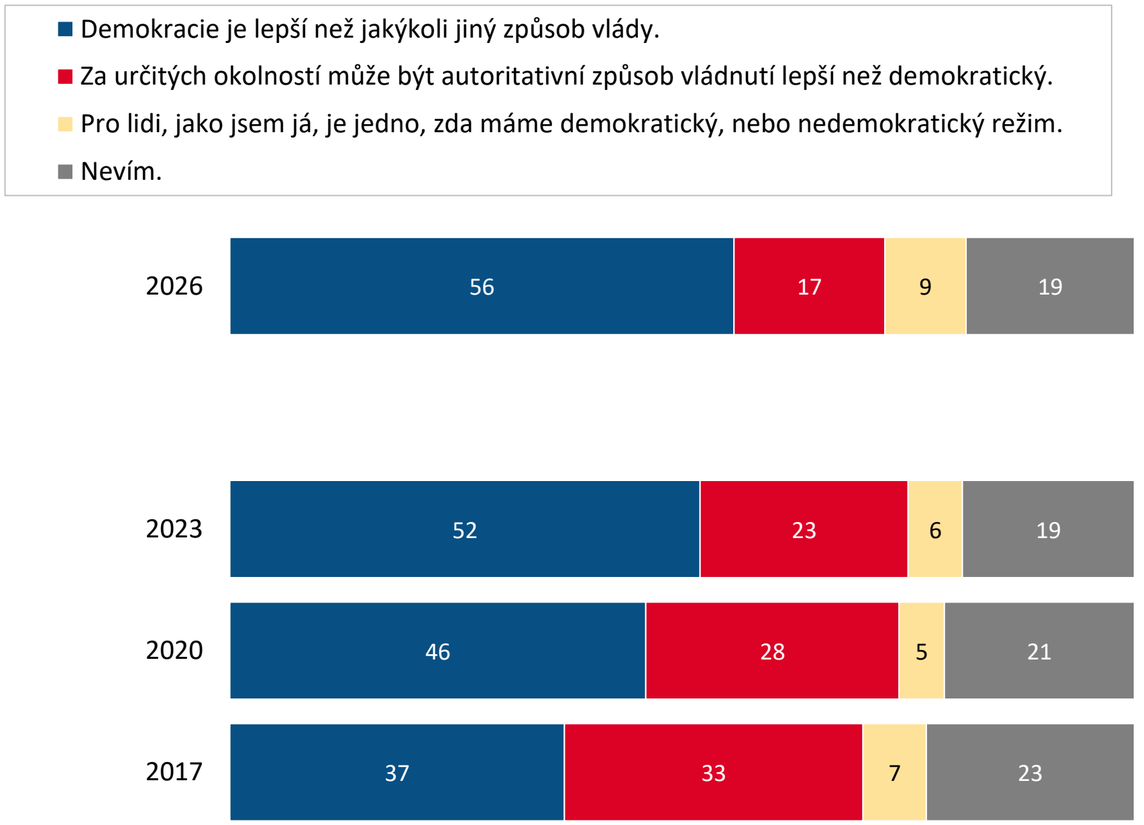
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Vnímání demokracie – vývoj

Postoj středoškoláků k demokracii se v čase soustavně posouvá ve prospěch demokratického vládnutí. Podíl těch, kdo ji považují za nejlepší způsob vlády, vzrostl z 37 % (2017) na 56 % (2026), zatímco příklon k autoritativnímu přístupu se za stejné období zhruba o polovinu snížil (z 33 % na 17 %). Podíl lhostejných a nerozhodnutých zůstává po celou dobu nízký a stabilní.

Orientační pohled na srovnání se šetřením v roce 2023 podle typu škol ukazuje, že v současnosti je mezi učni a učnicemi nižší podíl těch, kteří vnímají demokracii jako lepší než jiné způsoby vládnutí (2023: 43 %, 2026: 25 %), ale snížil se i podíl těch, kteří jsou pro autoritativní způsob (26 % vs. 16 %). Naopak výrazně posílila lhostejnost (5 % vs. 19 %) a vyhýbavá odpověď (26 % vs. 40 %).

„Se kterým z následujících výroků souhlasíte?“

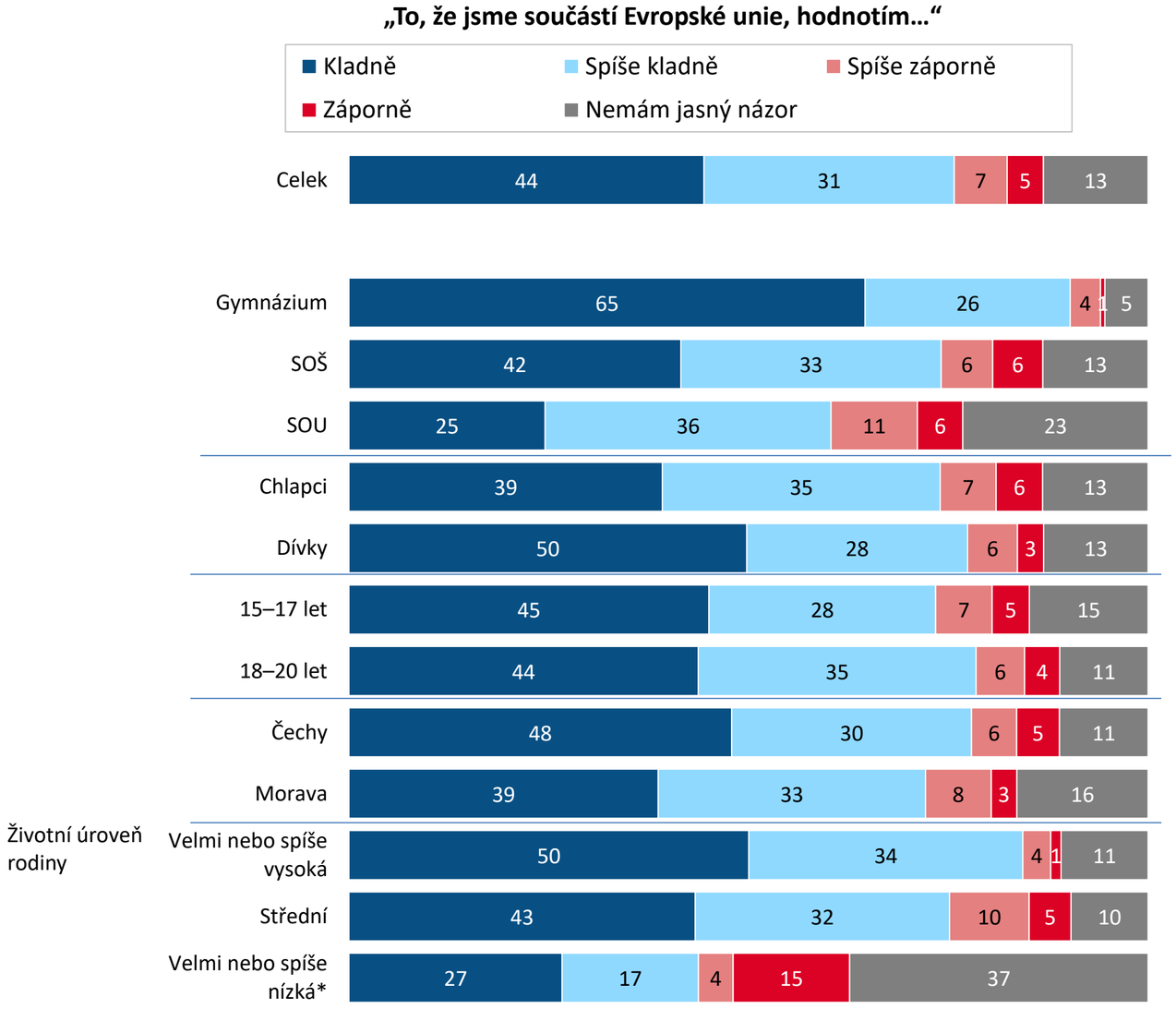

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Vnímání členství v EU

Členství v Evropské unii hodnotí středoškoláci převážně kladně – záporné hodnocení zůstává okrajové (12 %). Jednoznačně kladný postoj přitom zastává největší samostatná skupina (44 %).

Nejvýraznější rozdíl je podle typu školy. Kladné hodnocení klesá od gymnázií (91 %) přes střední odborné školy (75 %) k učilištím (61 %). U žáků učilišť je navíc znatelně vyšší podíl těch bez jasného názoru (23 %) i záporných postojů, kladné hodnocení se u nich proto opírá spíše o mírnější „spíše kladně“ než o jednoznačný souhlas. Podle pohlaví je celková míra kladného hodnocení podobná, dívky ale výrazně častěji volí jednoznačně kladný postoj (50 % vs. 39 % u chlapců). Významnou roli hraje subjektivně vnímaná životní úroveň rodiny: studující z rodin s nižší životní úrovní hodnotí členství v EU významně méně často kladně (44 %), častěji se přiklánějí ke kritickému (19 %) nebo nevyhraněnému postoji (37 %).

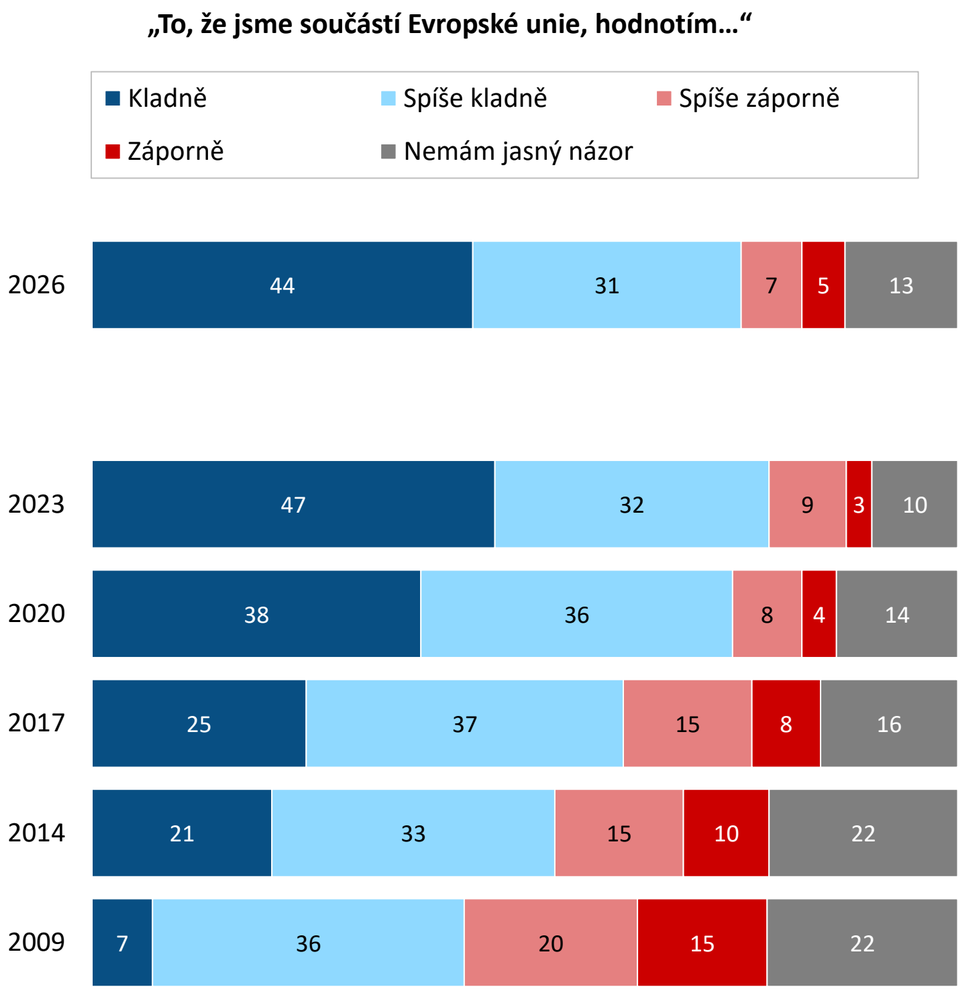
*Vzhledem k nízkému počtu odpovědí jsou výsledky pouze orientační.

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Vnímání členství v EU – vývoj

Vztah středoškoláků k členství v EU se v dlouhodobém pohledu výrazně proměnil v jeho prospěch. Souhrnně kladné hodnocení vzrostlo ze 43 % (2009) na 75 % (2026) a záporné postoje za stejnou dobu klesly z 35 % na 12 %. Posun v postoji k EU se změnil nejen v míře, ale i v intenzitě. Podíl jednoznačně kladného hodnocení stoupl ze 7 % na 44 %.

Mírný pokles kladných postojů oproti roku 2023 (75 % vs. 79 %) lze číst spíše jako stabilizaci na vysoké úrovni, částečně na něj mohla mít vliv i jiná metodika sběru, rozdíl je ale prakticky zanedbatelný.

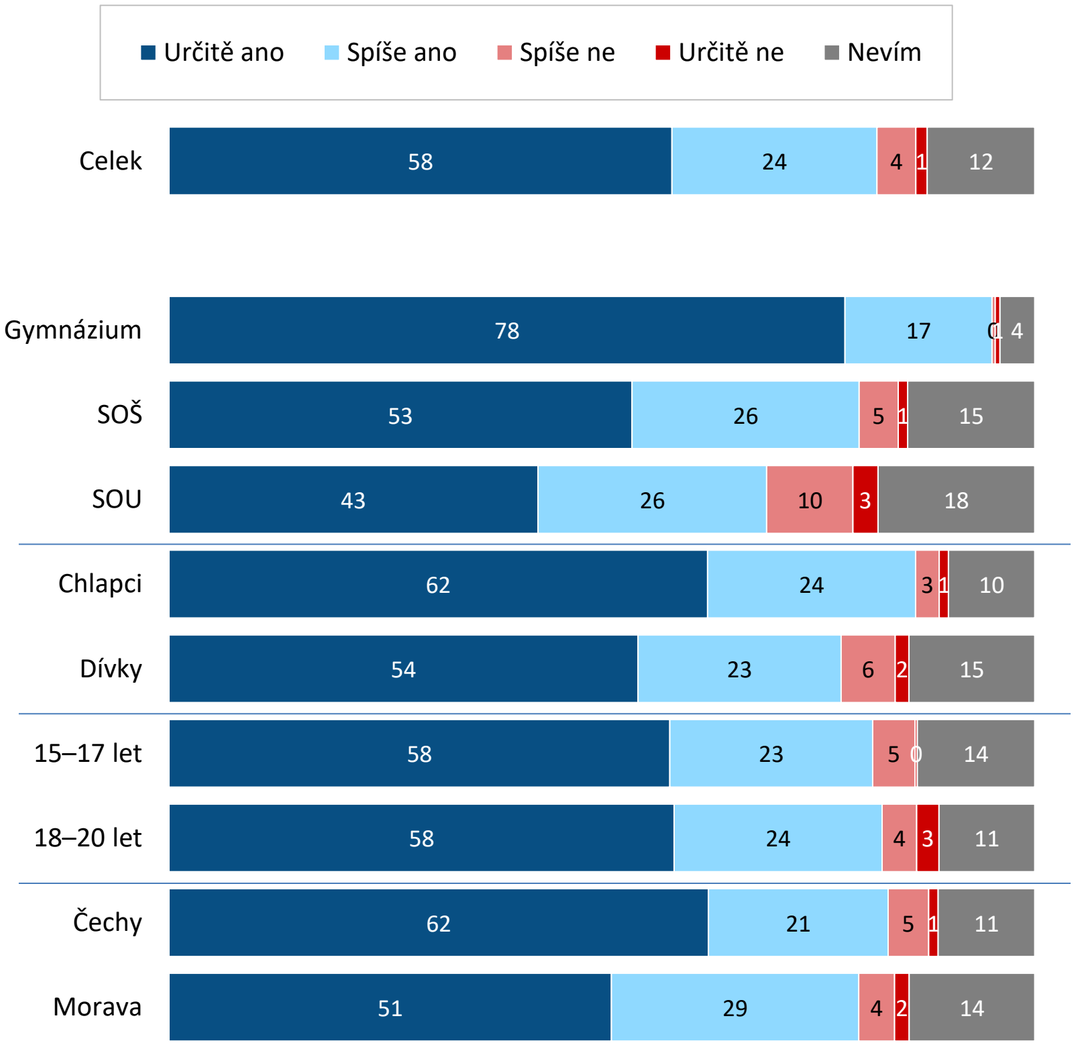
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Vnímání členství v NATO

Členství České republiky v NATO má mezi středoškoláky silnou podporu. Souhlas vyjadřuje 82 % z nich, samotné jednoznačné „určitě ano“ volí většina (58 %). Nesouhlas je okrajový, zbytek tvoří nerozhodnutí.

Co se týče rozdílů, pak podpora NATO klesá od gymnázií (95 %) přes střední odborné školy (79 %) k učilištím (69 %), kde je zároveň vyšší podíl nesouhlasu i nerozhodnutých. Z hlediska pohlaví chlapci častěji vyjadřují jednoznačnou podporu členství v NATO.

„Souhlasíte s členstvím České republiky v NATO?“

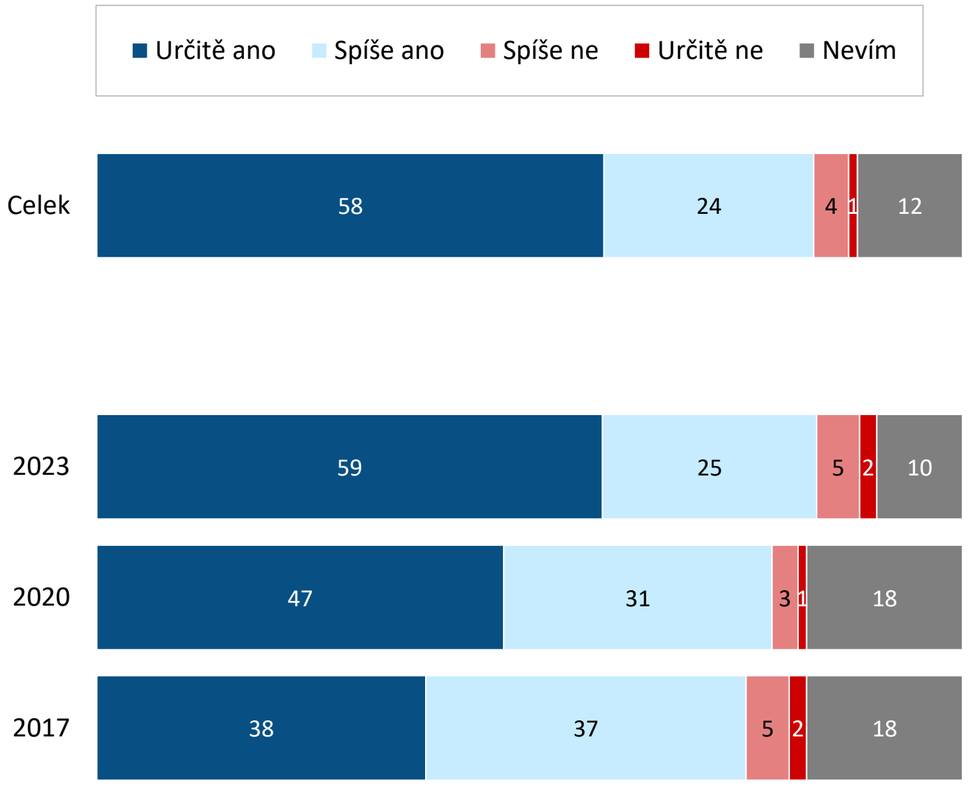
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Vnímání členství v NATO – vývoj

Podpora členství v NATO mezi středoškoláky dlouhodobě roste a drží se na vysoké úrovni. Souhrnný souhlas stoupl ze 75 % (2017) na 82 % (2026), posun je přitom hlavně v intenzitě. Podíl jednoznačného „určitě ano“ se zvýšil z 38 % na 58 %. **Nesouhlas zůstává po celou dobu okrajový** a podíl nerozhodnutých se oproti dřívějším šetřením snížil. Oproti roku 2023 jde prakticky o setrvalý stav (82 % vs. 84 %), tedy podobně jako u EU o stabilizaci na vysoké úrovni.

Ve srovnání s hodnocením EU je podpora NATO ještě o něco vyšší a doprovází ji méně odmítavých postojů. Jednou z možných příčin je, že **členství v NATO bývá v české veřejné debatě vnímáno méně polarizovaně než EU**. Tomu odpovídá i postoj dospělé populace, mezi níž je vztah k NATO dlouhodobě příznivější než k EU, přestože v obou případech převažuje kladné hodnocení.

„Souhlasíte s členstvím České republiky v NATO?“

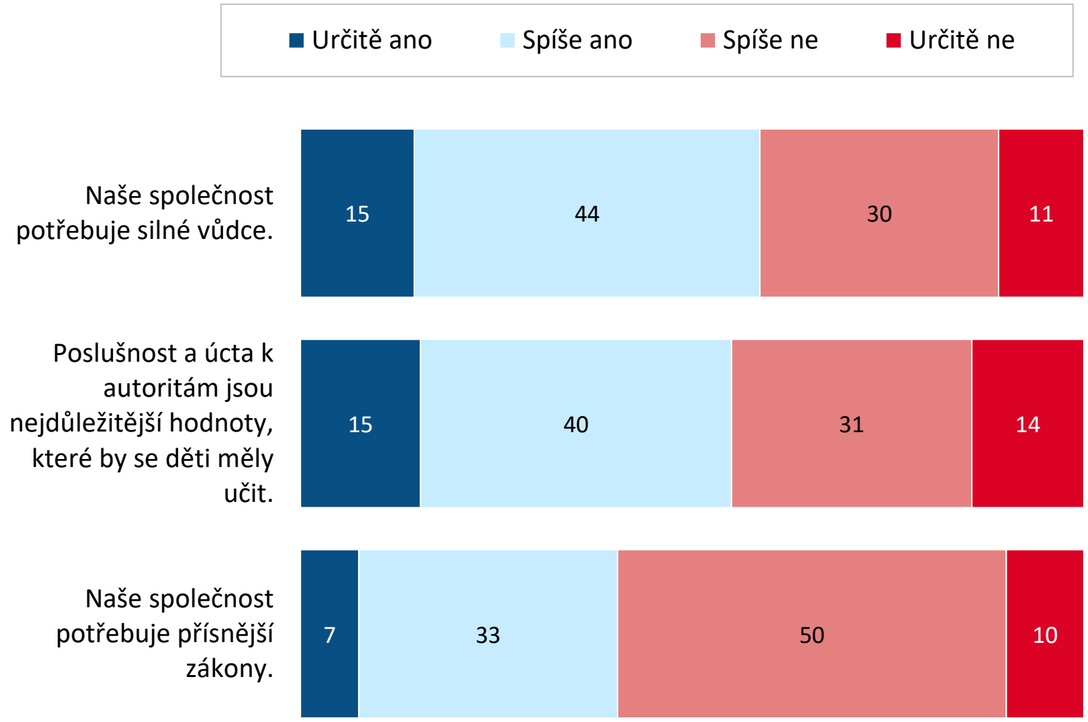
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Autoritativní tendence

Největší oporu u autoritativně formulovaných výroků má představa, že **společnost potřebuje silné vůdce**, se kterou souhlasí 59 % žáků a žákyň středních škol, těsně následovaná **důrazem na poslušnost a úctu k autoritám** (55 %). U obou jde o mírnou většinu, zatímco volání po přísnějších zákonech sdílí už jen menšina (40 %). Ve všech případech má souhlas spíše méně intenzivní charakter, protože u všech výroků převažuje „spíše souhlasím“ nad jednoznačným „rozhodně souhlasím“.

Podstatné je, že **tyto autoritativně laděné hodnoty nestojí v přímém protikladu k podpoře demokracie**. Ačkoli 59 % volá po silných vůdcích, část z nich zároveň považuje demokracii za nejlepší způsob vlády. Souhlas s těmito výroky tak v části případů neznamená odmítání demokracie, ale spíše vyjadřuje poptávku po rozhodném vedení.

„Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?“

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Autoritativní tendence

Postoj k autoritativně laděným výrokům se mezi typy škol liší, a to různě podle konkrétního výroku. S potřebou silných vůdců souhlasí nejčastěji žáci a žákyně učilišť (70 %), zatímco na gymnáziích a středních odborných školách je souhlas nižší a vzájemně podobný.

U zbylých dvou výroků se naopak nejvíce vymykají gymnázia směrem dolů. Důraz na poslušnost a úctu k autoritám jako hodnoty pro děti sdílí jen 40 % gymnazistů oproti zhruba 60 % na SOŠ i učilištích, podobně přísnější zákony podporuje 28 % gymnazistů proti 43–46 % u ostatních.

Studenti gymnázií tak k autoritativně formulovaným hodnotám přistupují celkově zdrženlivěji, výjimkou je pouze souhlas se silným vedením, které, jak jsme zmiňovali dříve, se nemusí nutně vylučovat s demokratickými principy.

„Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?“ (rozhodně souhlasím + spíše souhlasím)

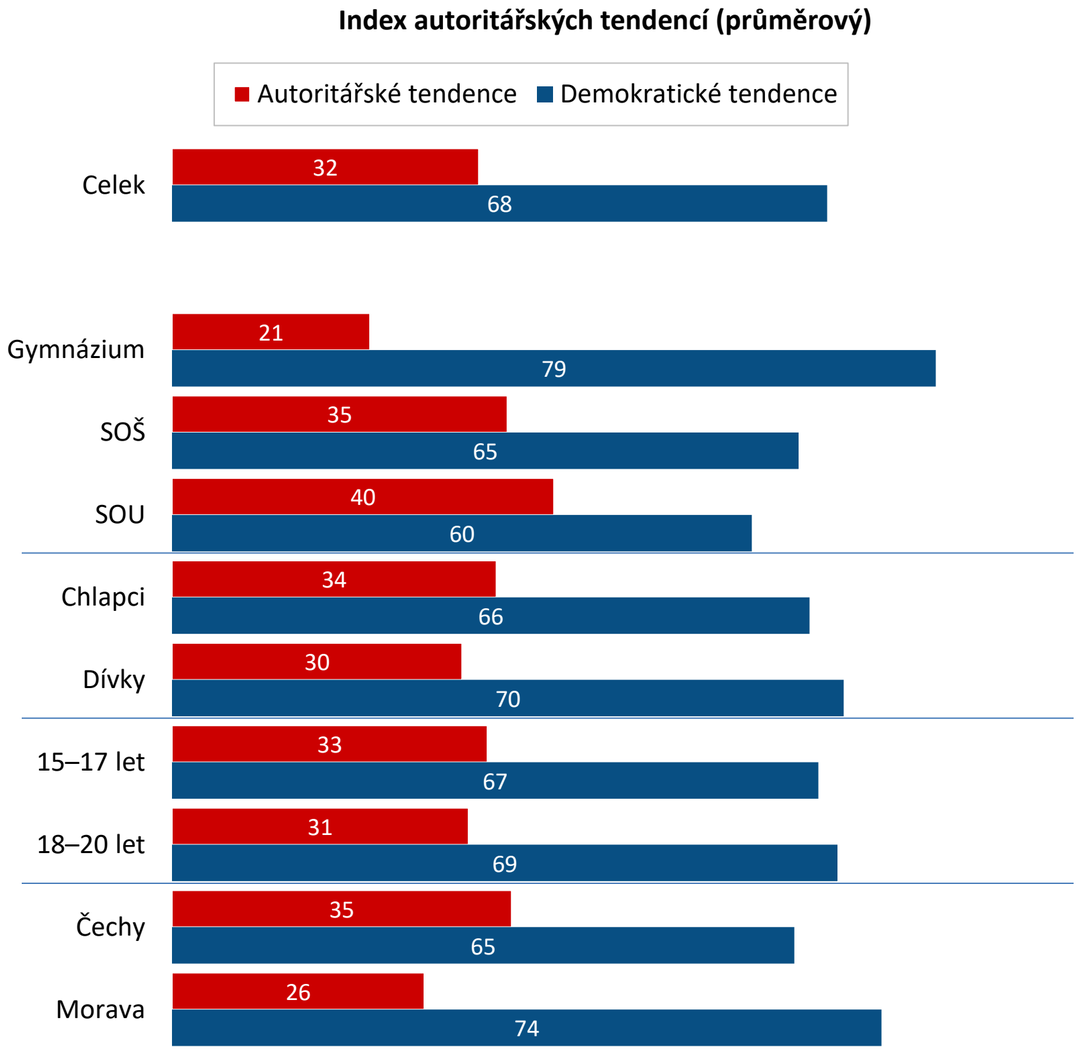
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Index autoritářských tendencí

Index autoritářských tendencí shrnuje postoj ke třem výše uvedeným výrokům o silném vedení, poslušnosti a přísnějších zákonech do jediné hodnoty. Z indexu je patrné, že **u středoškoláků ve výsledku převažují demokratické tendence**, které vykazují dvě třetiny z nich (68 %), zatímco k **autoritářským tendencím** tíhne necelá třetina (32 %).

Autoritářské tendence jsou nejnižší na gymnáziích (21 %) a zvyšují se přes střední odborné školy (35 %) až k učilištím, kde by takovou tendenci měli dva z pěti. To je v souladu s dřívějším zjištěním u jednotlivých výroků. Rozdíly podle pohlaví a věku jsou minimální.

Výpočet průměrového indexu autoritářství je k dispozici v metodice.

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Válečný konflikt na Ukrajině

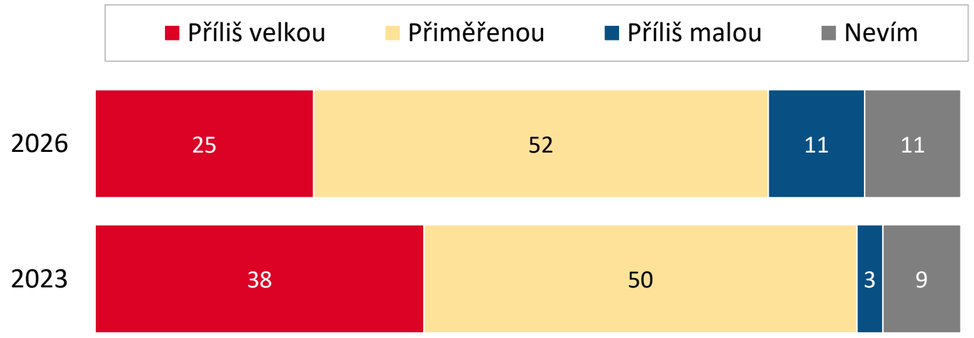
Shrnutí: Válečný konflikt na Ukrajině

- Polovina žáků a žákyň (52 %) považuje **aktuální pomoc Ukrajině ze strany České republiky za přiměřenou**. Studující SOU a SOŠ častěji než gymnazisté vyjadřují, že je příliš velká. V porovnání s měřením z roku 2023 klesl podíl těch, kteří pomoc považují za příliš velkou (z 38 na 25 %), a naopak vzrostl podíl těch, kteří ji hodnotí jako příliš malou (ze 3 na 11 %).
- **Nejpřijatelnějšími formami pomoci Ukrajině** jsou v očích studentů **podpora při mezinárodních jednáních** (36 %), **přijímání uprchlíků z Ukrajiny** (30 %) a **finanční pomoc Ukrajině** (30 %). Naopak vyslání českých vojáků na území Ukrajiny je nejméně akceptovatelná forma pomoci (7 %). Gymnazisté jsou obecně otevřenější různým formám pomoci. Žádnou formu pomoci nepodporuje 13 % studujících, významně častěji jde o žáky a žákyně učilišť.
- Více než dvě pětiny studujících (44 %) uvádí, že mají spíše nedostatečné či žádné informace o válečném konfliktu na Ukrajině. Naopak dostatek informací má 30 % žáků a žákyň. V porovnání s rokem 2023 se zvýšil podíl těch, kteří tuto otázku nedokážou posoudit.

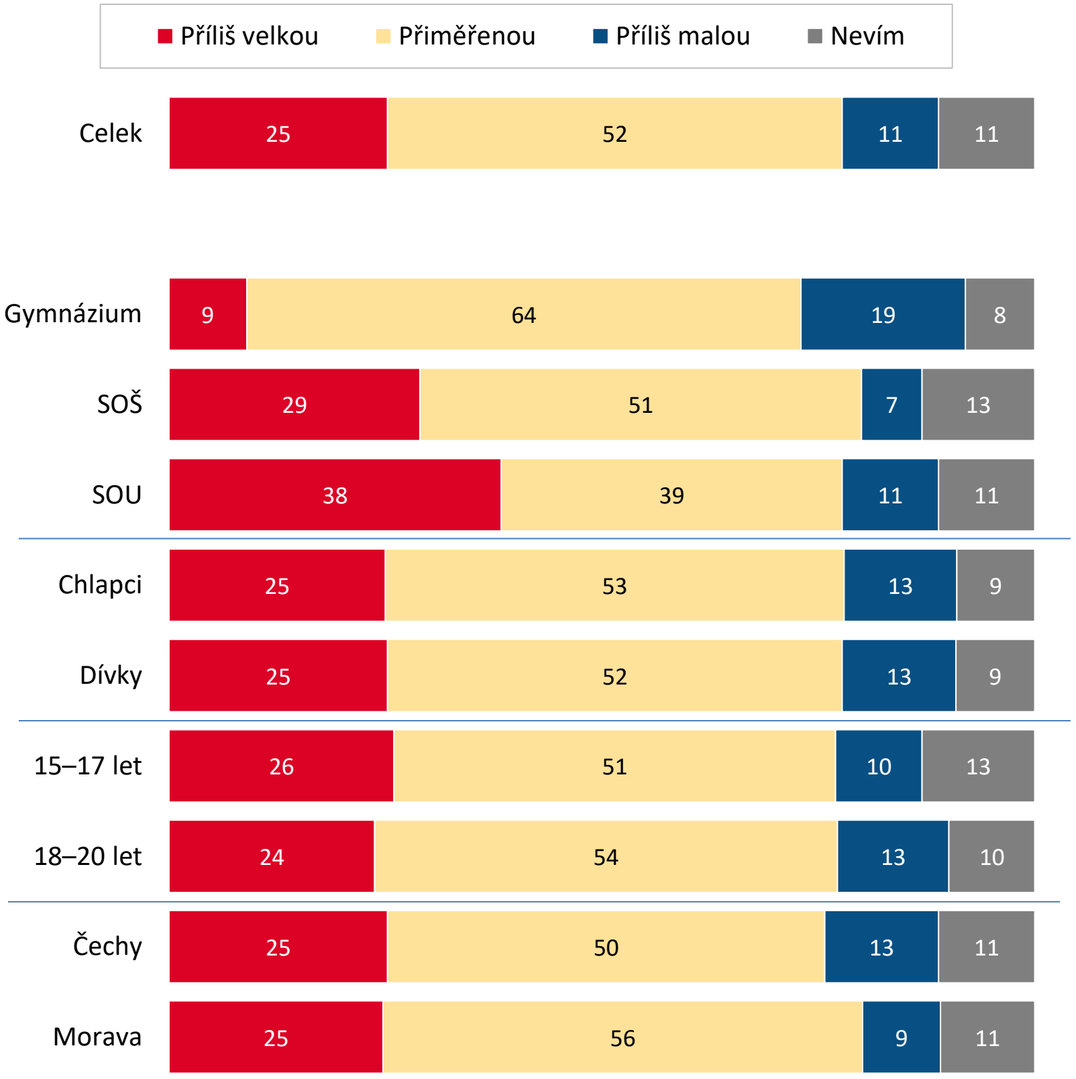
Pomoc Ukrajině

Pomoc Ukrajině ze strany České republiky považuje přes polovinu (52 %) žáků a žákyň za přiměřenou, čtvrtina za příliš velkou a přibližně desetina (11 %) za příliš malou. Platí přitom, že gymnazisté považují pomoc oproti studentům z jiných typů škol častěji za přiměřenou. Naopak žáci a žákyně ze SOU častěji uvádějí, že je pomoc příliš velká. **Oproti roku 2023 klesl podíl těch, kteří pomoc vnímají jako příliš velkou,** a naopak přibylo těch, kteří ji hodnotí jako příliš malou.

„Aktuální pomoc Ukrajině ze strany České republiky považujete za:“

„Aktuální pomoc Ukrajině ze strany České republiky považujete za:“

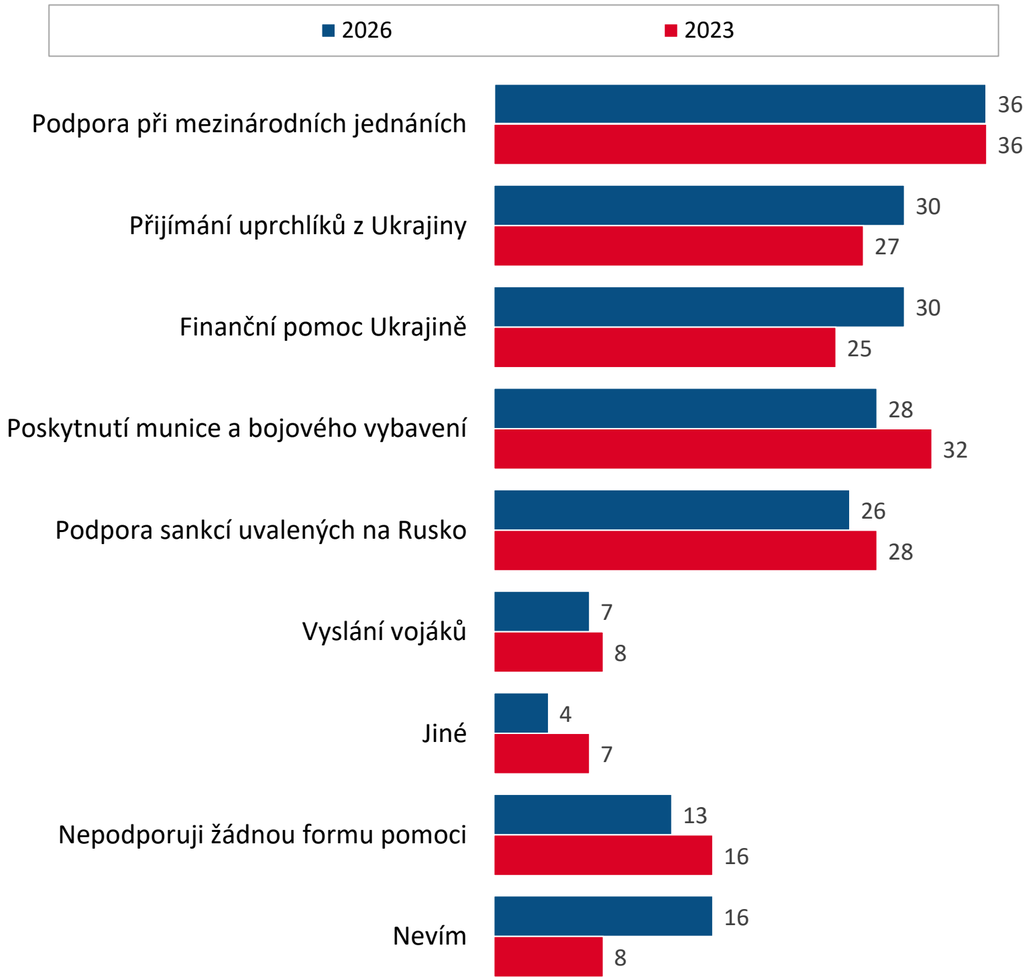
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Forma pomoci

Podpora při mezinárodních jednáních zůstává z pohledu studujících nejpřijatelnější formou pomoci České republiky Ukrajině. Poskytování munice a bojového vybavení pokleslo ze 32 % na 28 % a podpora sankcí uvalených na Rusko mírně oslabila na 26 %. Naopak **finanční pomoc** je oproti minulému šetření pro studující přijatelná mírně častěji. Dále téměř třetina podporuje **přijímání uprchlíků** z Ukrajiny. Setrvale studující jen v minimu případů souhlasí s vysláním vojáků na Ukrajinu.

Oproti měření z roku 2023 mírně poklesl podíl těch, kteří nepodporují žádnou formu pomoci Ukrajině a naopak vzrostl podíl těch, kteří nevědí, jakou formu pomoci by měla ČR poskytnout.

„Jakou formu pomoci by podle vás měla Česká republika Ukrajině poskytnout?“ (vybráno)

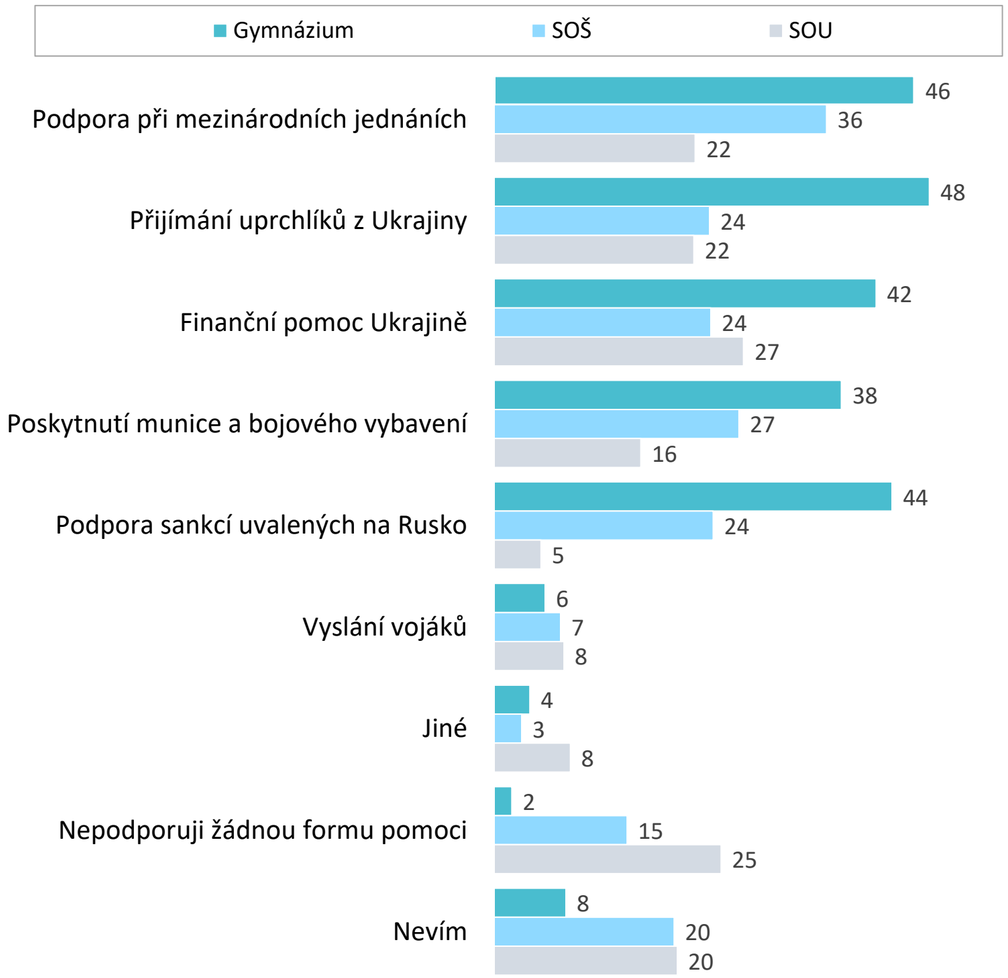
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Forma pomoci

Přijatelnost různých forem pomoci se výrazně liší podle typu školy. Všechny formy pomoci (kromě vysílání vojáků, které všechny typy škol spojuje) jsou nejpřijatelnější pro studenty a studentky gymnázií. Největší rozdíl je u podpory sankcí uvalených na Rusko – pro tuto formu pomoci je 44 % gymnazistů, 24 % žáků a žákyň SOŠ a pouze 5 % ze SOU.

Učni a učnice naopak výrazně častěji odpovídají, že by naše země neměla Ukrajině poskytovat žádnou pomoc (25 %).

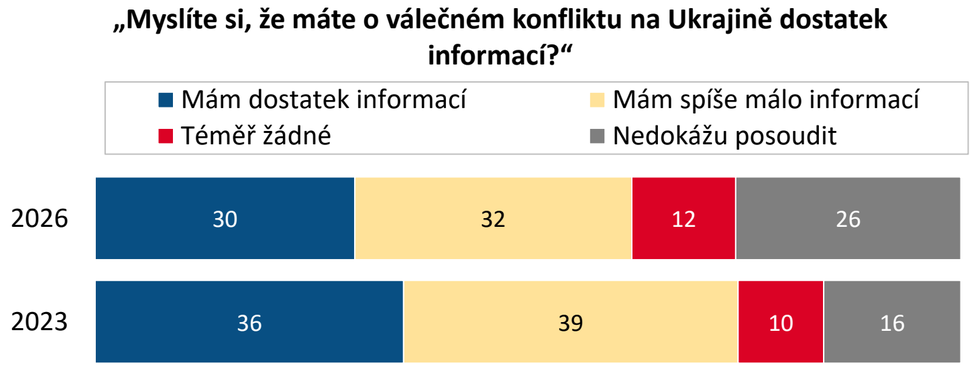
„Jakou formu pomoci by podle vás měla Česká republika Ukrajině poskytnout?“ (vybráno)

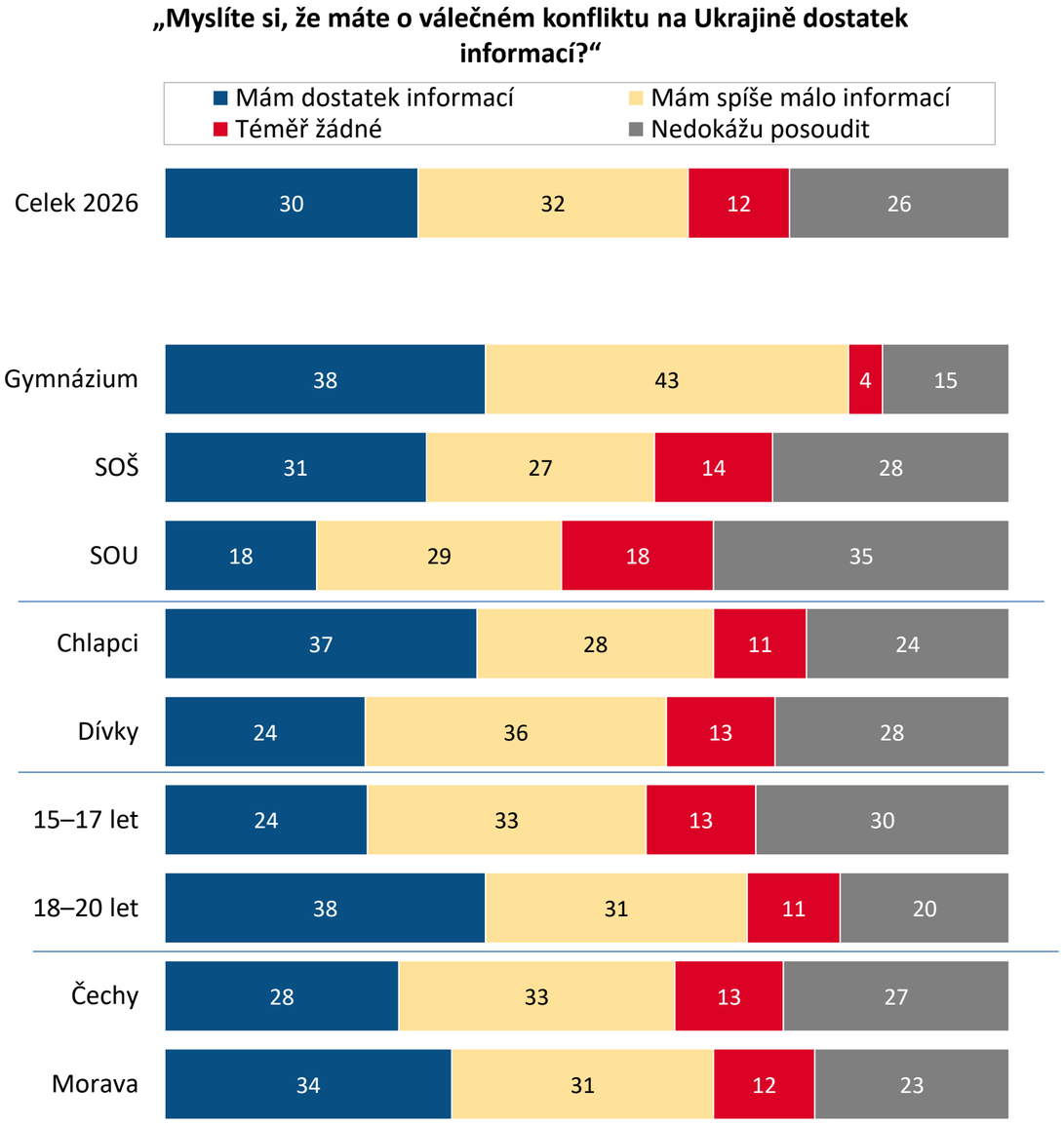

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Informovanost o konfliktu

Téměř **třetina studujících** (30 %) uvádí, že **má o konfliktu dostatek informací**, **podobný podíl** (32 %) má **spíše málo informací** a 12 % nemá téměř žádné. Oproti minulému měření vzrostl podíl těch, kteří nedokáží posoudit, zda mají o válečném konfliktu na Ukrajině dostatek informací. Důvodem může být nižší mediální pokrytí tohoto konfliktu oproti roku 2023. Lépe informovaní se cítí gymnazisté, chlapci oproti dívkám a starší žáci a žákyně oproti mladším.

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Československá historie

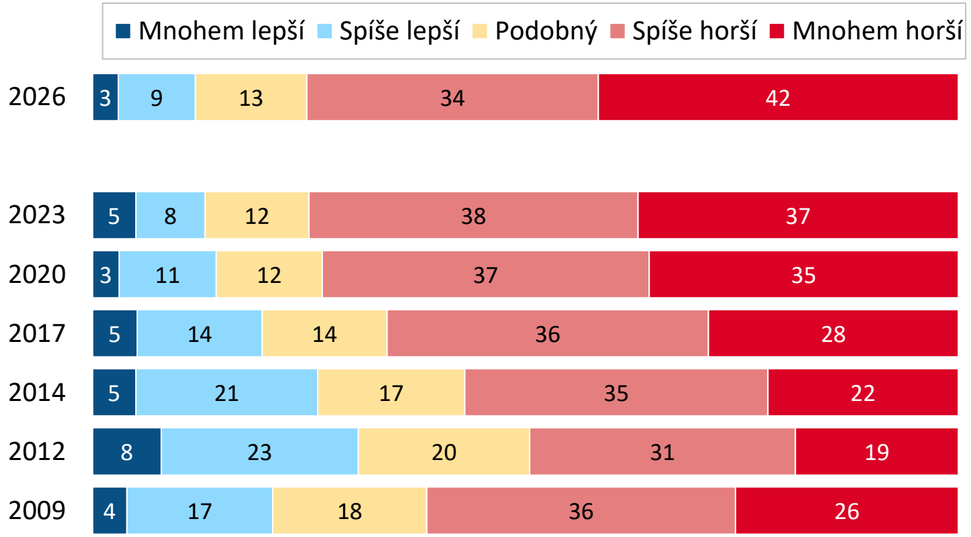
Shrnutí: Československá historie

- **Tři čtvrtiny (76 %) žáků a žákyň soudí, že život v socialistickém Československu byl v porovnání se současností horší.** Toto hodnocení se liší podle typu školy – za horší ho považuje 93 % z gymnázií, 72 % ze SOŠ a 61 % žáků a žákyň ze SOU.
- **Téměř tři čtvrtiny mladých lidí (71 %) považuje život lidí v současném Česku za dobrý.** Podíl studujících, kteří hodnotí život v současném Česku jako dobrý, od roku 2014 **roste**. Při pohledu na život v minulém režimu je hodnocení odlišné, **většina** (67 %) se přiklání k tomu, že **život lidí v socialistickém Československu byl špatný**.
- **Polovina studentů (46 %) přiznává minimální nebo nulové znalosti o éře socialismu mezi lety 1948 a 1989.** Dalších 18 % nedokáže úroveň svých vědomostí odhadnout. Schopnost orientovat se v tomto období kopíruje stejné sociodemografické vzorce jako u informovanosti o válečném konfliktu na Ukrajině: vyšší míru znalostí deklarují starší žáci, chlapci a gymnazisté.
- Polovina žáků a žákyň má **zájem dozvědět se o období socialismu v letech 1948–1989 více informací**. Nezájem deklaruje necelá pětina (19 %) a necelá třetina (30 %) studentů zastává nevyhraněný postoj. Na gymnáziích projevuje zájem o období socialismu 65 % studentů, zatímco nezájem jen 7 %. Naopak na SOU zájem klesá na 40 % a podíl těch, kteří se o toto téma výslovně nezajímají, stoupá na 36 %. SOŠ stojí se 48 % zájmu uprostřed.
- Jako nejčastější **zdroj informací** o životě v Československu třetina (34 %) označuje **školní výuku**, třetina (34 %) **rodiče nebo prarodiče**, 12 % **internet**. Vliv filmů, seriálů, knih a klasických médií se pohybuje v jednotkách procent.

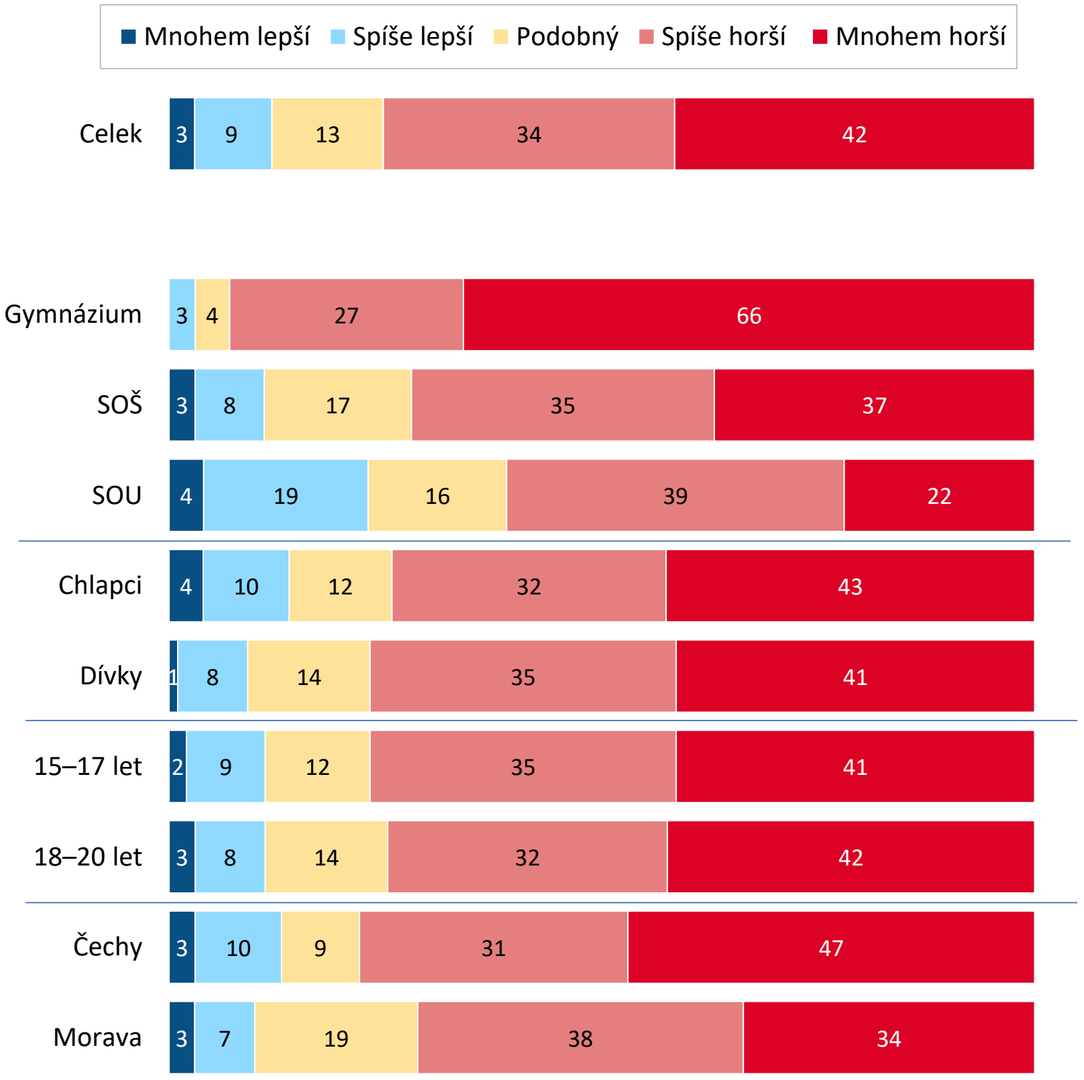
Porovnání života za socialismu a současnosti

Názor na život v socialistickém Československu je u studujících podobně negativní jako v předchozím měření. **Tři čtvrtiny (76 %) ho hodnotí jako spíše nebo mnohem horší ve srovnání se současností a pouze 12 % jako spíše nebo mnohem lepší.** Žáci a žákyně studující SOU nahlížejí na život v socialistickém Československu pozitivně častěji než ostatní (23 %), ale i mezi nimi negativní pohled dominuje (61 %).

„Myslím si, že život v socialistickém Československu (1948–1989) byl ve srovnání se současností…“

„Myslím si, že život v socialistickém Československu (1948–1989) byl ve srovnání se současností…“

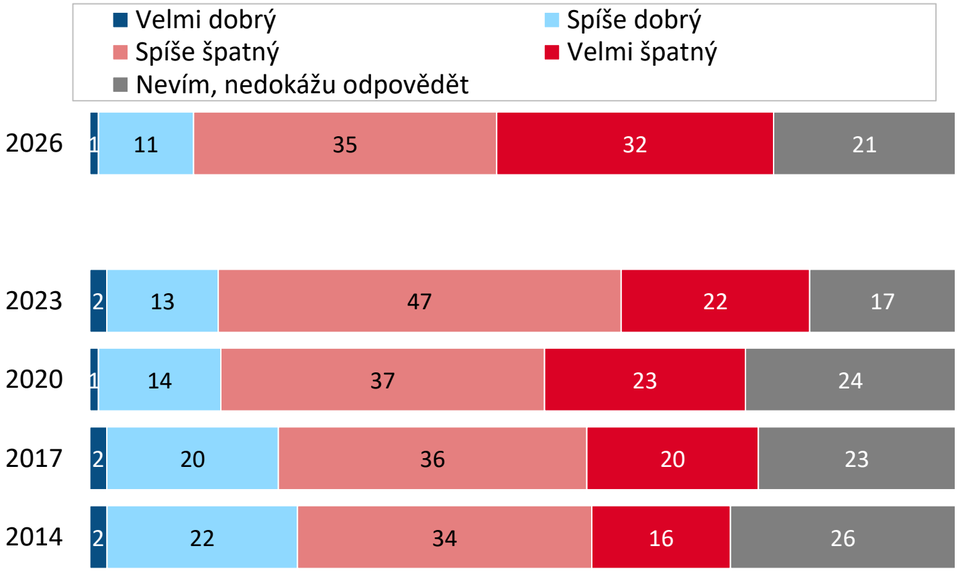
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Porovnání života za socialismu a současnosti

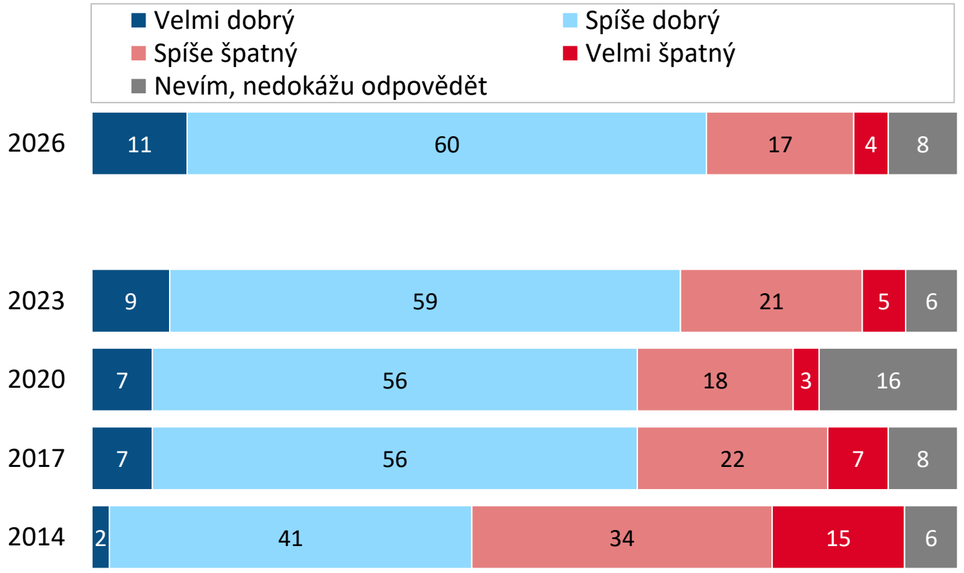
Život lidí v socialistickém Československu byl podle dvoutřetinové většiny studujících špatný – negativně ho hodnotí 67 % z nich. Pouze desetina mladých lidí odhaduje, že tehdejší život byl dobrý. Tento postoj je mírně častější mezi žáky a žákyněmi SOU (20 %).

Téměř tříčtvrtinová většina studujících (71 %) hodnotí pozitivně současný život lidí v Česku. U gymnazistů je hodnocení výrazně pozitivnější než u studujících SOŠ nebo SOU. Hodnocení se liší také podle pohlaví – chlapci hodnotí kladněji než dívky. **Výrazné rozdíly jsou také podle subjektivního hodnocení životní úrovně vlastní rodiny** – ti, kteří ji označují za nižší, se ve dvou pětinách případů domnívají, že život v současném Česku je špatný. U hodnocení života v socialistickém Československu nejsou rozdíly podle životní úrovně tak výrazné, přesto je zde mírně vyšší podíl těch, kteří si myslí, že tehdejší život byl dobrý.

„Život lidí v socialistickém Československu byl podle vás…“

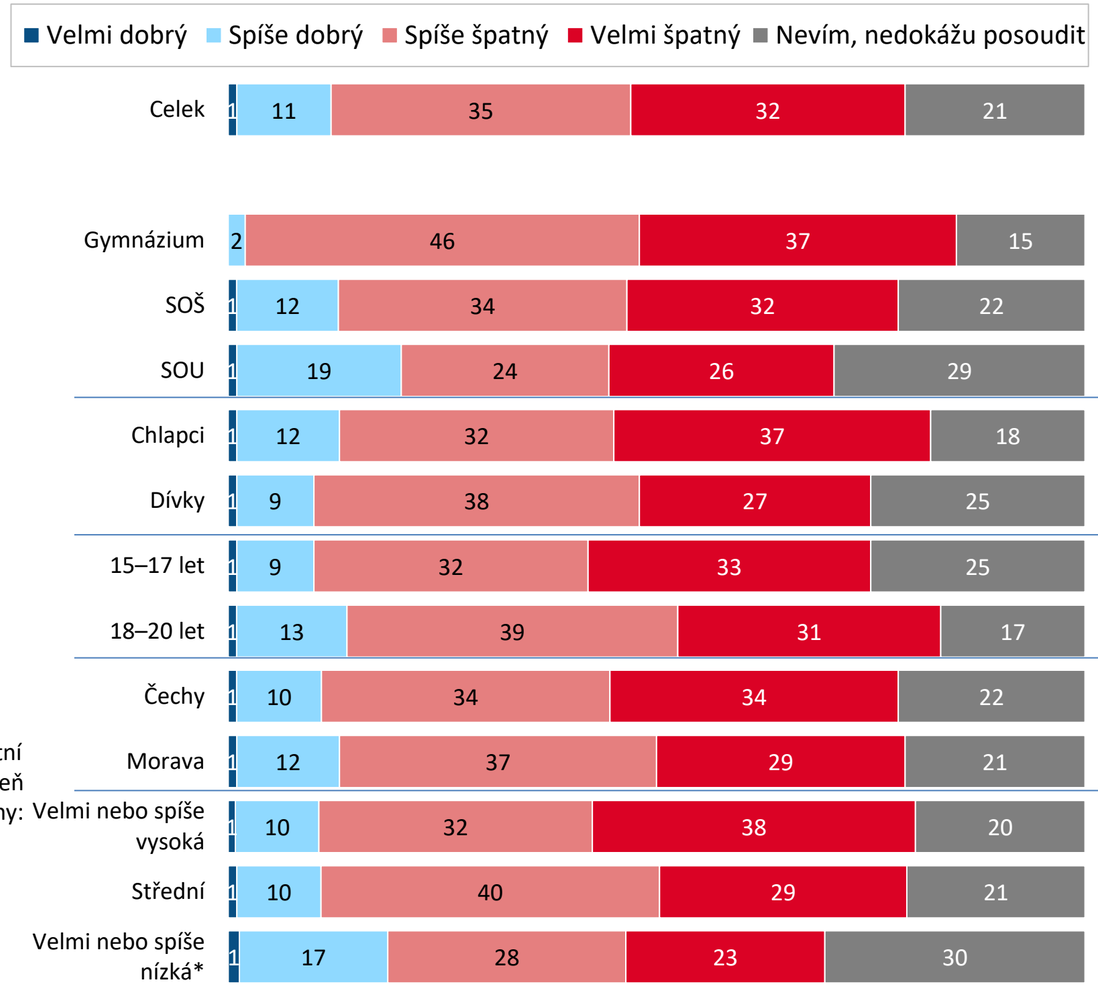
„Život lidí v současném Česku je podle vás…“

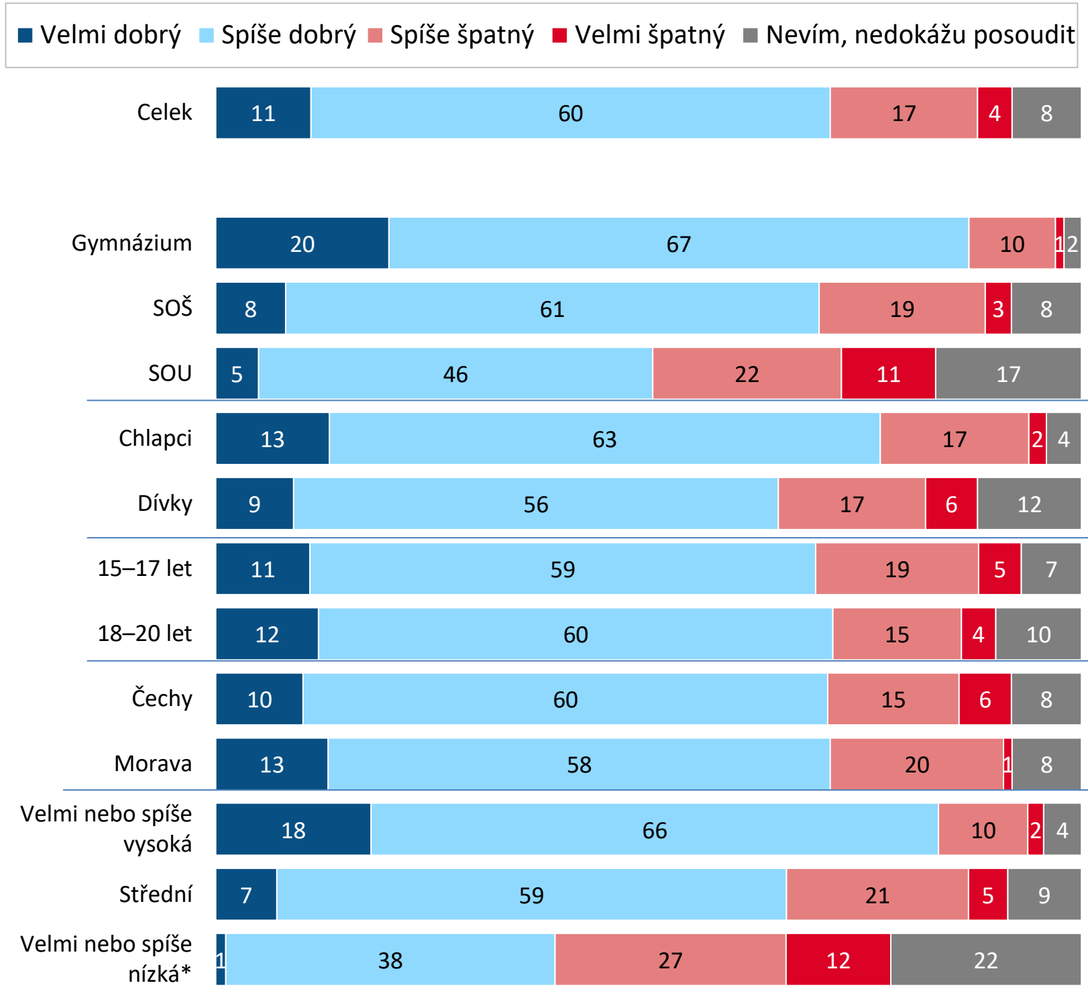
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Porovnání života za socialismu a současnosti

„Život lidí v socialistickém Československu byl podle vás…“

„Život lidí v současném Česku je podle vás…“

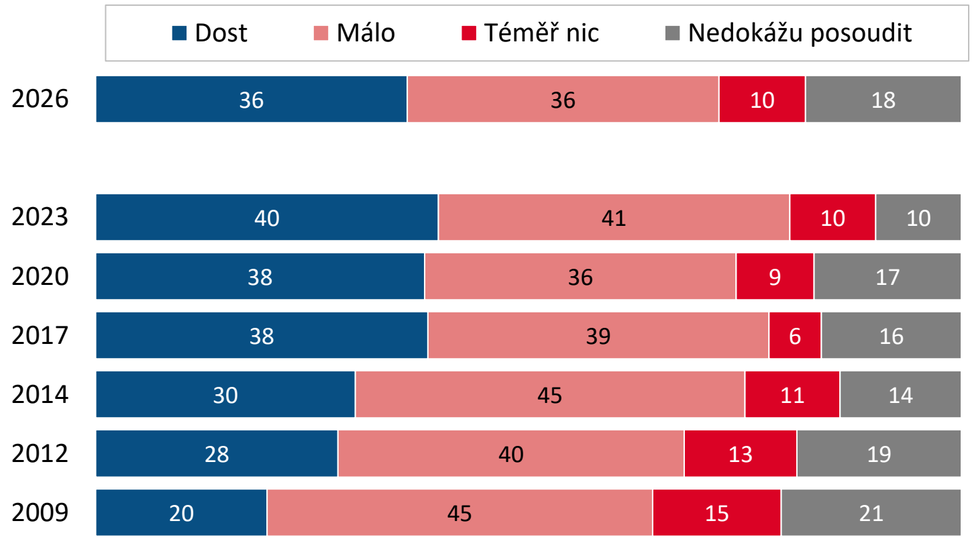
*Vzhledem k nízkému počtu odpovědí jsou výsledky pouze orientační.

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

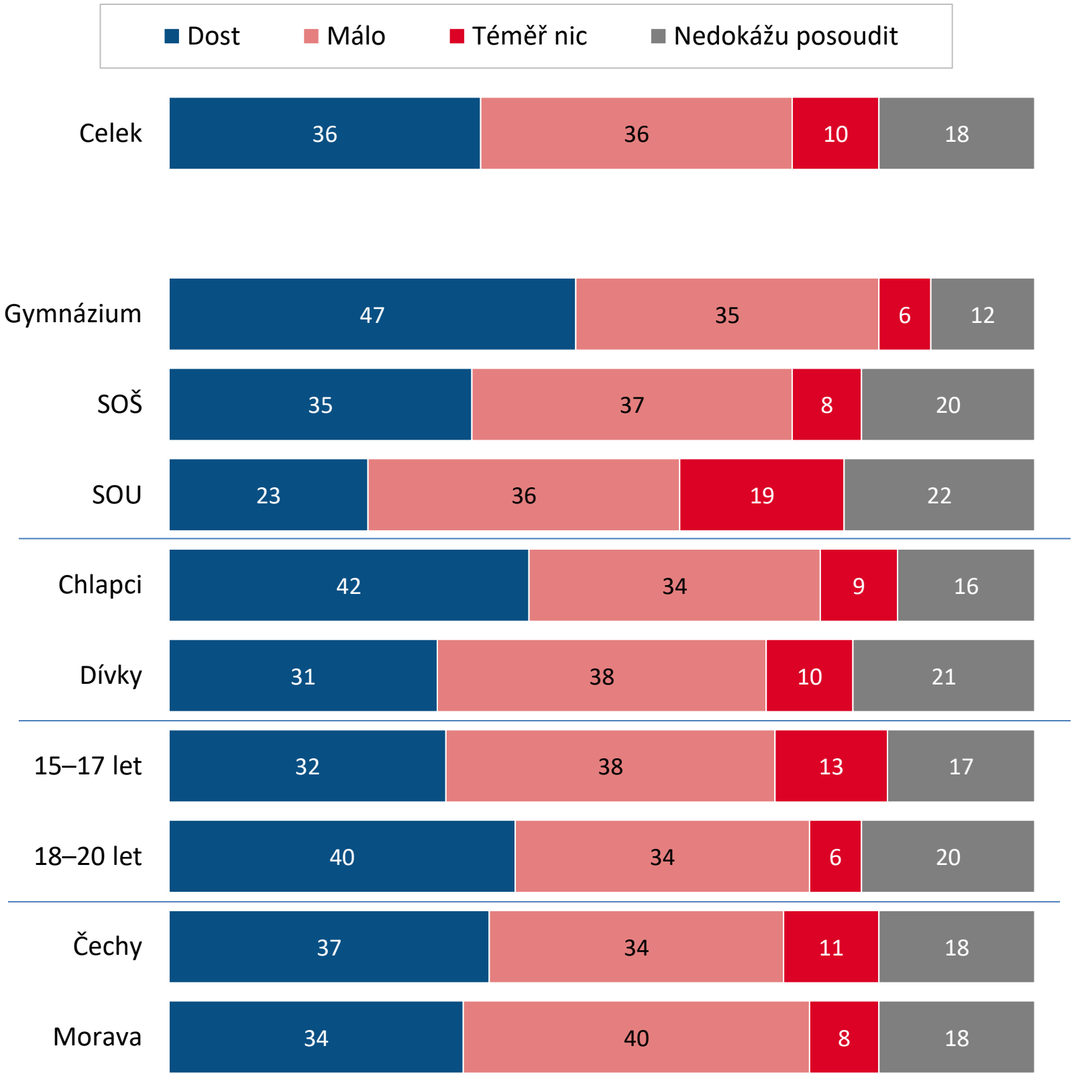
Znalosti o období socialismu

Téměř polovina (46 %) studentů přiznává, že toho o období mezi lety 1948 a 1989 ví málo nebo téměř nic. Téměř pětina (18 %) si odpovědí není jistá a své znalosti nedokáže posoudit. Více než třetina své znalosti hodnotí jako dostatečné. Toto hodnocení je častější mezi gymnazisty, dále u chlapců oproti dívkám a u starších žáků a žákyň oproti mladším.

„Myslím, že o období od roku 1948 do roku 1989 toho vím…“

„Myslím, že o období od roku 1948 do roku 1989 toho vím…“

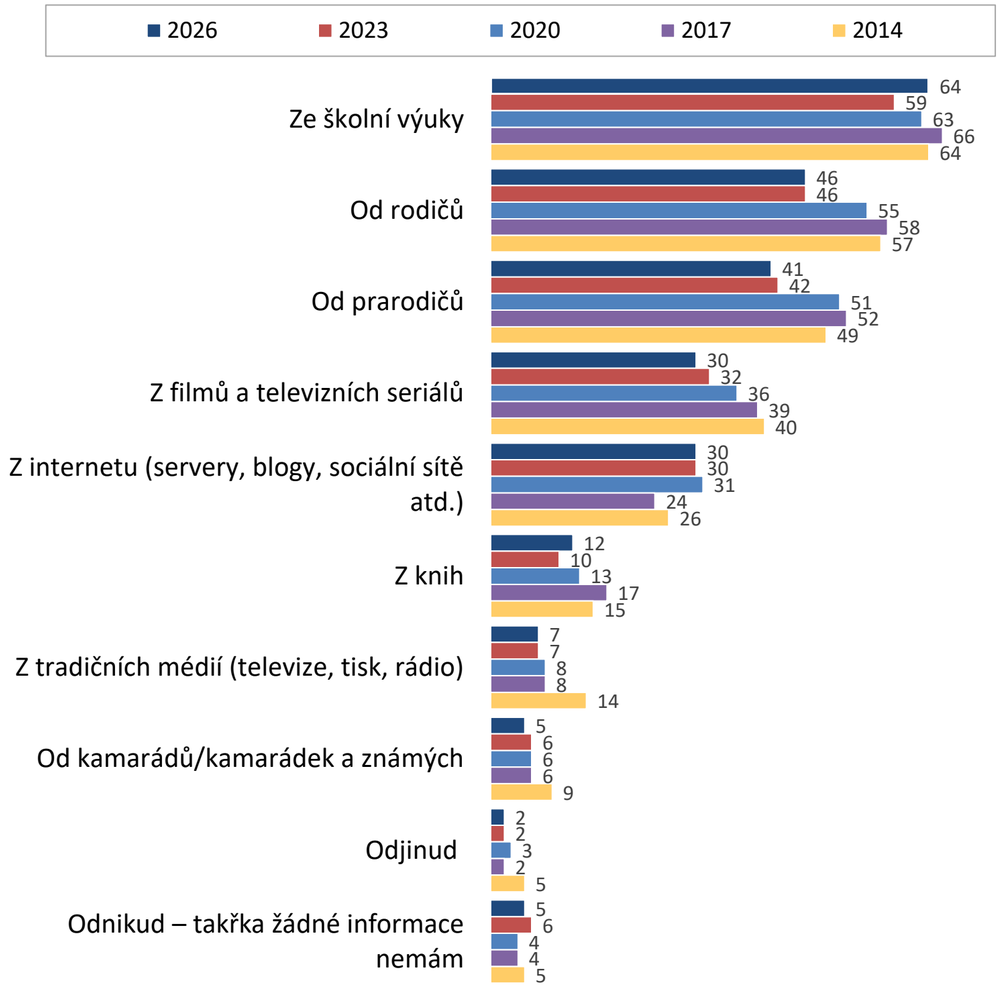
Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Zdroje informací o období socialismu

Nejrozšířenějším zdrojem informací o životě v Československu je obdobně jako v předchozích letech **školní výuka**, kterou vybraly téměř dvě třetiny (64 %) žáků a žákyň. Dalším důležitým zdrojem informací je **rodina**, kde jako zdroj informací figurují rodiče (46 %) nebo prarodiče (41 %). Z **filmů, seriálů nebo z internetu** čerpá znalosti 30 % studujících. Tištěné knihy a tradiční média zůstávají na okraji zájmu.

Gymnazisté častěji než žáci a žákyně SOŠ a SOU čerpají informace ze školní výuky nebo knih. Studující SOU v nejvyšší míře (13 %) uvádějí, že informace odnikud nečerpají a takřka žádné nemají.

„Odkud čerpáte znalosti o životě v Československu v letech 1948–1989?“ (možnost vybrat 3 odpovědi)

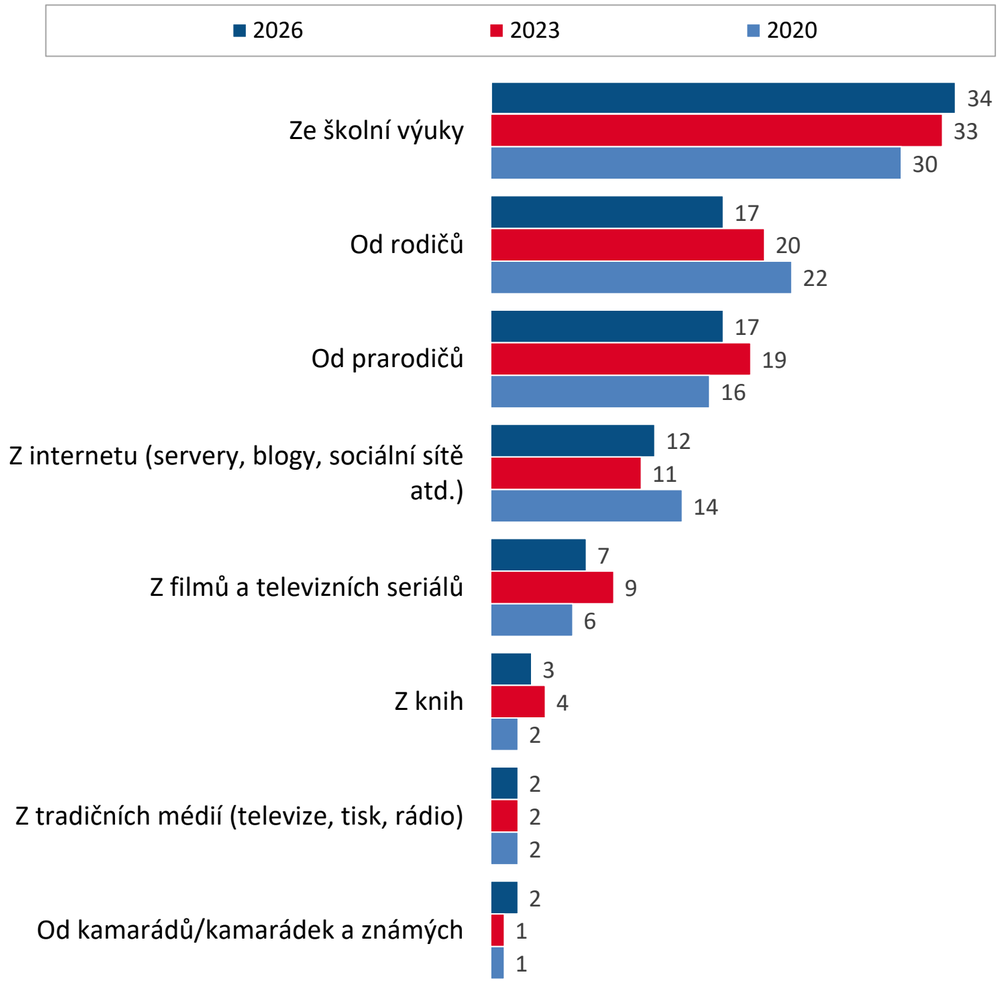

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Nejčastější zdroj informací

Pro třetinu (34 %) je nejčastějším zdrojem informací **školní výuka**, která je jak nejrozšířenějším zdrojem, tak nejdůležitějším. Pokud sečteme vliv rodičů a prarodičů v roli nejčastějšího zdroje, dosahují společně 34 % – tedy stejného podílu jako školní výuka. Internet je nejčastějším zdrojem pro 12 % studujících, filmy a seriály pro 7 %, knihy pro 3 %, tradiční média pro 2 %.

„Který zdroj z předchozí otázky je vaším nejčastějším zdrojem informací?“ (vybráno)

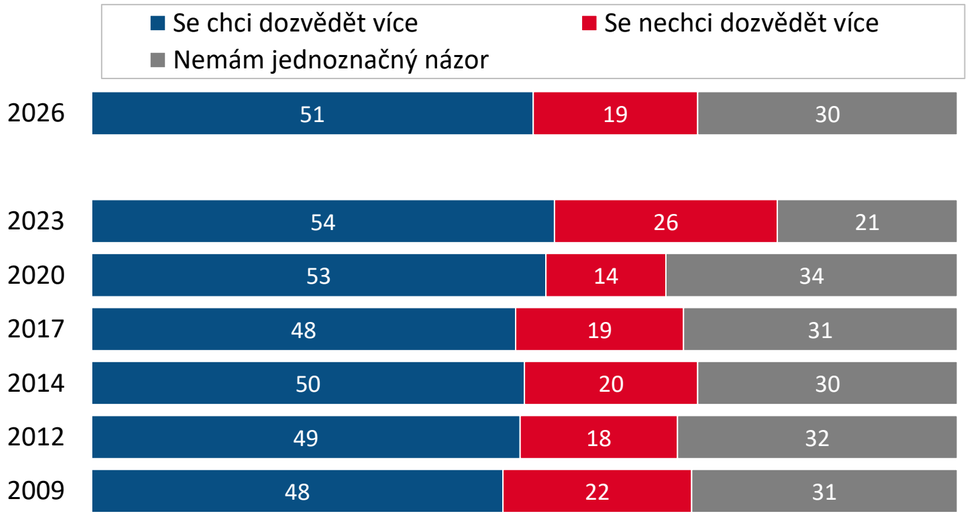

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

Zájem o období socialismu

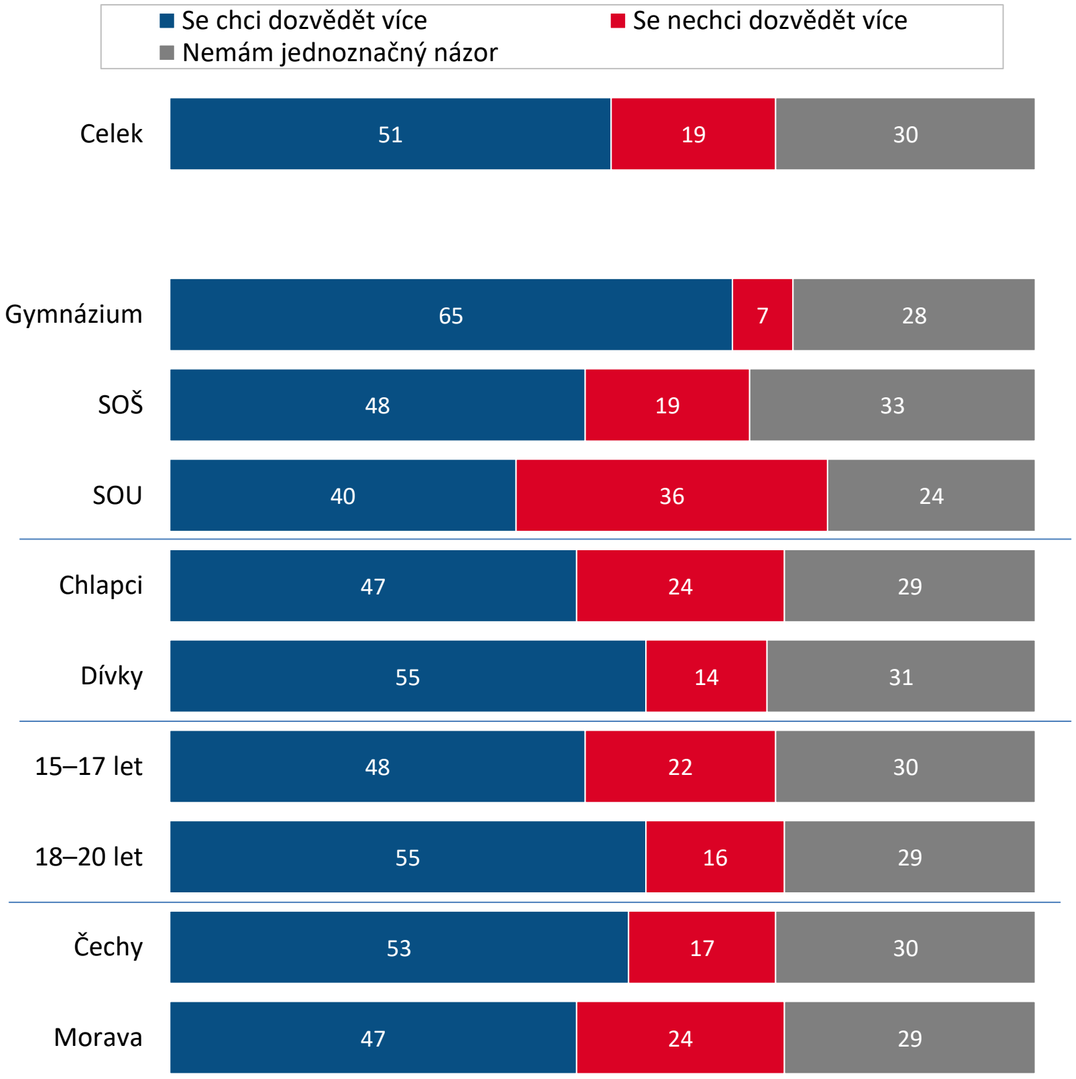
Více než polovina (51 %) studujících by si přála dozvědět se o Československu v letech 1948–1989 více informací. Naopak pětina (19 %) se nechce dozvědět více a dalších 30 % nemá jednoznačný názor. Nezájem o toto období se oproti minulému šetření snížil, v dlouhodobém pohledu to ale znamená návrat k předchozím hodnotám. Vyšší zájem vyjadřují gymnazisté, dívky a starší žáci a žákyně.

„O období od roku 1948 do roku 1989 v Československu…“

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI

„O období od roku 1948 do roku 1989 v Československu…“

Zdroj: STEM pro JSNS, 2026, N = 563, CAWI